

Lucie Čížková

Užití členů v odborných textech z oblasti teorie a dějin umění

The Use of Determiners in Art History and Criticism

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky,
bakalářská práce, 47 stran + příloha, srpen 2011

Posudek oponenta

Bakalářská práce Lucie Čížkové je zaměřena na zmapování úzu při ne/užívání členů (určitý člen a bezčlennost) u vlastních jmen v textech z oblasti teorie a dějin umění. Cílem práce je tedy analyzovat tendence přechodu obecné jméno/vlastní v konkrétní oblasti, pro kterou autorce chybí informace ve všeobecných gramatických popisech.

Teoretická kapitola přehledně a podrobně podává dělení substantiv na obecná a vlastní (včetně dělení na *proper nouns* (jednoslovná) a *proper names* (víceslovná, ale fixní)), jejich sémantická specifika a zejména jejich kombinovatelnost s gramatickými kategoriemi jména. Důraz je kladen na rozdíly v prostředcích vyjadřování reference (člen určitý x bezčlennost v kontrastu s členem nulovým) a škálovitost v charakteru substantivní fráze z hlediska ustálenosti formy, stejně tak jako u nejasných hranic mezi vlastním jménem a deskriptorem. Rozebírá také různé typy složených vlastních jmen či jejich modifikace. Všechny tyto aspekty se mohou projevit ne/přítomností členu, i když reference těchto jednotek je z definice (kromě sekundárních užití) určitá (v situaci je referent určen jednoznačně).

Jmenné fráze k empirickému popisu byly vyexcerpovány ze dvou britských specializovaných periodik v elektronické formě; celkem šlo o 173 položek (str. 19; v příloze v tab. 8.8 je jich uvedeno 174), které představují 142 typů (v práci se neuvádí, která jména se opakovala). Další doplňkové příklady byly hledány v BNC a pomocí Google.

Pro popis a třídění získaných příkladů zvolila autorka onomasiologický přístup, tj. klasifikaci NPs do sedmi sémantických skupin (umělecká hnutí, názvy výstav, institucí, atd.) Při výběru konkrétních jmen musela autorka čelit nelehkému úkolu vymezení vlastního jména (někde se příslušné formulace zdají ne příliš informativní: *At this point, it could be argued that proper names can, and many of them do, consist of common noun heads and common noun dependents.* (str. 21).

Vlastní analýza (str. 23-36) pak pro každou významovou skupinu stanoví základní tendence: např. jednoduché názvy uměleckých hnutí bez členu (*Cubism*), komplexní se členem (*The Royal Academy*), dále si všímá užití vlastních jmen jako modifikátorů (v této funkci v této skupině nemají vliv na užití determinátoru v NP). V názvech institucí zabývajících se uměním se poměrně pravidelně vyskytuje člen určitý, i když pokud není struktura pravidelná (ve smyslu *the ... of ...*), pak je často člen nulový. Poměrně zajímavý je popis variantnosti forem NPs. Stejně jako názvů výstav je i u názvů děl patrná různorodost vzhledem k blízkému vztahu k produktivnímu tvoření NPs. U názvu časopisů a dalších médií (např. *Facebook*, *Flickr* – otázka jejich zařazení?) se potvrdil i následnou excerpací tendence k bezčlennosti. Poslední skupina (*různé*) se liší od předchozích tím, že se v ní většina členů vyskytuje s malým písmenem, i když tento rys autorka systematicky nesleduje a ani na něj neupozorňuje.

Celkově jde o poměrně pečlivě zpracovanou práci. Lepší orientaci v práci by pomohly některé technické úpravy, např. zřetelnější kvantifikační údaje (např. na str. 25 se popisuje skupina o 29 členech, tabulka jich však uvádí jen 16 a není jasné, v jakém vztahu jsou tyto počty; týká se všech výčtů). Nejasné jsou i některé informace v příloze: např. první sloupec v tabulce 8.1 (patrně jde o totéž jméno), Tabulky 8.9-8.12 nejsou nijak uvedeny, patrně jde o příklady získané dodatečnou excerpcí (mohly na ně být odkazy např. v částech, které hodnotí jejich obsah). V seznamu tabulek (str. 7) chybí odkazy na stránky. Chybí rovněž seznam částí přílohy. Jak jsou řazeny údaje v *References* (str. 39)? Závěr práce má spíše charakter resumé

Výsledkem práce je tedy klasifikace vlastních jmen určitého oboru z hlediska sémantického, uvnitř skupin pak třídění dle variantnosti forem a s ní potenciálně související vyjádření reference. Takto získané výsledky lze využít jednak např. v překladu.

Poznámky k jednotlivostem:

str. 8 – *proposition* > *hypothesis, assumption*

14 - Paul smith

str. 19 – *portal* (rovněž na str. 33), Faculty of Arts of Charles University in Prague

str. 21 – *common nouns* heaven, nature...*are considered thus definite by its sustatnce*, těžko srozumitelný celý druhý odstavec

str. 21 – interpunkce před *which* (posl. řádek), str. 24 předposlední řádek: *the choice of the article which is determined .., aj.*

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Lucie Čížkové kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře až výborně*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze 5. září 2011